

SERIE LANDGOED HOF TE DIEREN

Landgoed van de twee afgelbrande kastelen

Ooit was Hof te Dieren het jachterrein van Willem IV. Nu is er wild te spotten.

**Jantien Bussink
Dieren**

Landgoed Hof te Dieren heeft een rijke geschiedenis. Een koninklijk tintje. Na Twickel zelf is Hof te Dieren met zijn 1.000 hectare het meest omvangrijke landgoed van Stichting Twickel. In de 17de eeuw was Hof te Dieren een van de voornaamste bezittingen van het Huis van Oranje-Nassau. Uf heel Europa kwamen vorsten en hoogwaardigheidsbekleders naar het zomerverblijf van de koning-stadhouder, om zaken te doen met de machthebbers van de Republiek. Het paleis met bijbehorend landgoed was het decor van overvloedige diners, royale feesten en jachtpartijen.

Noodlot
Hof te Dieren wordt voor het eerst beschreven in de 12de eeuw. Tot 1647 was het slot in bezit van de Duitse Orde, een geestelijke ridderorde die werd opgericht tijdens de kruistochten. Vervolgens kwam het in handen van prins Willem II, die op het landgoed een wildbaan liet aanleggen. Zijn zoon, koning-stadhouder Willem III, bouwde het aanwezige huis in de periode 1679-1684 om tot een lusthof van allure. Op 19 februari 1795, tijdens de Franse bezetting, sloeg het noodlot toe: het huis brandde tot de grond toe af.

»

Op de Carolinaberg kun je zwijnen met hun biggen zien scharrelen

— Wilke Schoemaker

▲ Het sterrenbos heeft in totaal veertien lanen. FOTOS: LARS SMOOK

25 jaar later kwam Hof te Dieren in bezit van de toenmalige eigenaresse van landgoed Twickel, Marië Cornélie gravin van Wassenaar Obdam. Zij bouwde in 1824 een nieuw landhuis. In de Tweede Wereldoorlog werd het door brand verwoest. Het werd niet meer opgebouwd, in 1965 werd de ruïne afgebroken. Alleen het park, aangelegd naar ontwerpen van de landschapsarchitecten Zocher jr. en Petzold, herinnert aan het ooit zo statige huis.

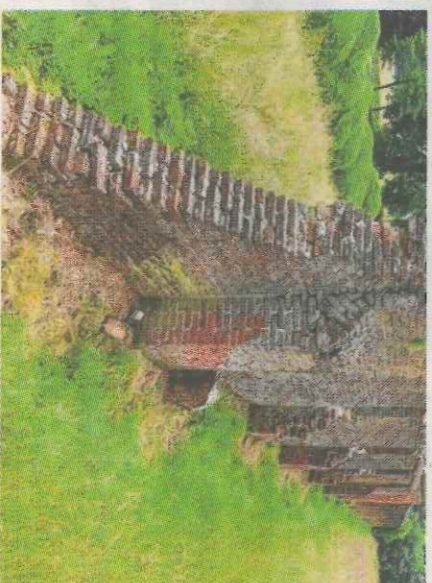
Maar ook zonder statig paleis valt er voldoende te zien en te doen op het landgoed, vertelt Wilke Schoemaker. Hij is voor de Stichting Twickel beheerder van de Gelderse en Zuid-Hollandse bezittingen. Behalve Hof te Dieren heeft hij ook nog de Gelderse Waard bij Zevenaar, landgoed Netherhorst bij Lochem en landgoed Santhorst bij Wassenaar onder zijn hoede. „Eigenlijk alle landgoederen waarvan de keet is afgelbrand“, zegt hij in de rentmeesterij aan de Arnhemsestraatweg. Hij woont in de tuinhuiswoning in het huispark, dat gewoonlijk niet is opengesteld voor publiek. „Alleen op afspraak en tijdens enkele openstellingdagen. We hebben helaas de mankracht niet om het prachtige park vakker open te stellen“, zegt Schoemaker. „De grote kracht van dit landgoed is dat het divers is: van droog arm zand op de Voorste Schaddevelden naar droog rijk zand via de bossen naar het uiterwaardlandschap van de Fraterwaard. We hebben alles.“ Maar als je Schoemaker vraagt naar zijn favoriete plek op het landgoed, dan is dat het sterrenbos op de Carolinaberg. „Met veer-

tien lanen is dit het grootste sterrenbos in Nederland. Vroeger was het koninklijk jachtgebied, wilde dieren spotten kan hier nog altijd. Als je in het voorjaar een uur voor zonsopgang op de ronde bank op de heuvel gaat zitten, kun je de wilde zwijnen met hun biggen zien scharrelen. Prachtig.“

De stervormige structuur van het bos is aangelegd in het midden van de 18de eeuw, in opdracht van prinses Anna van Han-

nover, de vrouw van stadhouder Willem IV. Zij liet het bos deels ombouwen tot productiebos voor eikenhakhout. Om het hout te kunnen vervoeren, werden lanen aangelegd.

Een andere hotspot op is de voormalige moestuin, waar tegenwoordig een kwekerij en een wijngaard zijn gevestigd. In 1884 liet de toenmalige eigenaar baron Van Heeckeren er een nieuwe moestuin aanleggen. Deze werd aan-

▲ De moestuinmuur.

▲ De rentmeesterij.

Cultuurhistorische wandeling

Op initiatief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is in 2015 een cultuurhistorische route over het landgoed Hof te Dieren uitgegeven door de Stichting Matrijts, in samenwerking met Stichting Twickel. Deze erfgoedroute gaat door het voormalige jachtgebied van het Huis van Oranje-Nassau, een plantage in de vorm van een sterrenbos. De Koningsweg, de Carolinaberg en de Prins Willemberg verwijzen naar het koninklijke verleden. De route voert via statige lanen naar de voormalige huiskamer, langs het 19de-eeuwse land-

schapspark dat de kern van het landgoed vormt. Dat park is in Engelse landschapsstijl aangelegd door landschapsarchitecten Zocher en Petzold. Vervolgens voert de route via oude dijken en uiterwaarden in het IJsselgebied weer terug naar Dieren.

De route en de rijke historie van het gebied staan beschreven in het boekje *Hof te Dieren. Een cultuurhistorische wandeling*, dat is geschreven door John de Jong. Deze wandelgids is verkrijgbaar in de landgoedwinkel van Twickel.

Ons Twickel

Wie Twickel zegt, zegt Delden. Maar Stichting Twickel heeft meer bezittingen. Een serie portretten van de bezittingen van Twickel buiten Delden. Deze aflevering: Hof te Dieren in Dieren.

Huis

Toch wordt een huis op Hof te Dieren gemist. Sinds de verwoestende brand wordt er gewerkt aan plannen voor een nieuw hoofdgebouw, dat het centrum van de historische parkaanleg zal zijn. „Die plannen liggen er al heel lang, maar door allerlei factoren is het er niet van gekomen. Stichting Twickel heeft nu zelf de handen schoven opgepakt.“

Het is de bedoeling dat het landhuis plaats biedt aan enkele appartementen. En met een nieuw huis is de aanleg van het park beter te begrijpen en te ervaren. Zichtaansen en wandelmogelijkheden waren altijd zodanig vormgegeven dat er een compositie ontstond met het hoofthuis.